

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' שלח כ"ה סיון תשע"ח

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 583

פנינים יקרים

שלח לך אנשים וכו' (יג, ב) סמכה פרשת מרגלים למעשה מרים, אמר הקב"ה לא יהיה למרגלים פתחון פה לומר לא היינו יודעים חומרת ענשו של לשון הרע לפיכך סמך ענין זה לזה להסתכל מה נעשה במרים.

(תנחומא)

שלח לך אנשים וכו' (יג, ב) התועלת בשליחת המרגלים היתה שלא יאמרו בדורות הבאים כי תושבי ארץ כנען היו חלשים ובני ישראל כבשוה בדרך הטבע. אבל אחרי שראו המרגלים שתושביה חזקים, וכאשר אח"כ בחסדי השם בכל זאת כבשו אז ידעו אשר אני נותן לבני ישראל ולא כחם וזרעם הושיע להם.

(צבי ישראל)

שלח לך אנשים וכו' (יג, ב) פרש"י שלח לך - לדעתך אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח. אפשר להסביר בדרך מליצה כל מעשי האדם הם בגדר מצוה או עבירה גם בדברי רשות ניתן להמשיך למצוה וניתן להמשיך לעבירה. הסימן לך שאם אתה נמשך לזה יותר מדאי יש לחשוש שנמשך לעבירה. וזהו אני איני מצוה לך לדעת אם זה מצוה או עבירה אתה בעצמך תקבע שאם תרצה יותר מדאי יש מקום לחשוש שנמשך לעבירה ואז שלח - תשלח ממך את הרצון למעשה...

למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי (יג, יא) הזכיר הכתוב את יוסף על מטה מנשה ולא על מטה אפרים. לפי שיוסף הביא דיבת אחיו לעקב. לכן נמשך מנשה יותר אל יוסף ונכשל ואילו יהושע שהיה משבט אפרים בן יוסף נצרך לתפלת משה י-ה יושיעך מעצת מרגלים התפלה נתקבלה להיות שונה...

אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ וכו' (יג, טז) במשנה תורה נאמר ויבואו עד נחל אשכול וירגלו אותה. הלשון לתור הרי הוא מבקש לראות את הטוב כמש"כ לתור להם מגוחה ואילו הלשון מרגל מבקש את הרע כמש"כ לא רגל על לשונו. לפי"ז יובן שבפרשת שלח עדיין נקראים לתור אך במשנה תורה כבר התברר שדעתם היה לרגל...

וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליתם את ההר (יג, יז) משה רבינו ביקש מהמרגלים לראות את עליונותו של ארץ כנען, אבל הם תפסו בקטנות המוחין ונהי בעינינו כחגבים...

וראיתם את הארץ מה היא וכו' (יג, יח) ארץ ישראל משפיע ענוה בבחינת "ונחנו מה" זוהי הראיה הנכונה... (לפי רביד זהב)

וראיתם את הארץ וכו' (יג, יח) ג' במסורה. וראיתם את הארץ מה היא (כאן) וראיתם על האבנים (שמות א, טז) וראיתם אותו בפרשת ציצית (במדבר טו, לט) רמז לדברי חז"ל באבות דע מאין באת - וראיתם על האבנים. לאן אתה הולך - וראיתם את הארץ. לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון - וראיתם אותו וזכרתם... (פנינים יקרים)

והימים ימי ביכורי ענבים (יג, כ) פרשת שלח חלה בזמן שנראים בכורי הענבים בארץ ישראל. מצות הבאת הבכורים מהוה תיקון לחטא המרגלים הללו המאיסו את הארץ ואילו מצות בכורים ניתנה משום חיבת הארץ. לכן נקראת בפרשה זו ולכך היא נוהגת בשבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל.

(ע"פ האריז"ל)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הראש"ש זיע"א י"ס א' דחול"מ סוכות תשל"ב פאבא לזפ"ס ע"י א.א.

מתפתח רק כאשר משקיעים בו. האדם הוא ג"כ בבחינה זו, בבחינת גולם, "כי האדם עץ השדה", וכמו עץ שמעצמו לא יכול לתת כלום ורק ע"י שמשקיעים בו הוא נותן תנובה, כך האדם נותן את תנובתו מכח ההתעוררות שמניעה אותו. פתאום בוערת בו מין אש לרוץ ולעשות.

את האש הזו הוא קיבל ע"י סיבה. ומהי הסיבה? הסיבה היא: בגלל שהאדם הוא כ"כ גולם הוא לא תופס בכלל שהוא גולם, ובגלל שהוא לא קולט שהוא גולם הוא מאבד את הבחירה (לדעת שהוא גולם) והוא נהיה בעיני עצמו מציאות ש(כביכול) יש לה קיום בזכות עצמה. וכאשר הוא נהיה מציאות אין מקום אצלו לטמיר ונעלם, "השכל הנעלם מכל רעיון", היות שבעיניו הקיום שלו הוא מכח עצמו ולא מהכח הנעלם. וכיון שהוא לא יודע שהוא גולם הוא נהיה הפועל, והוא מפעיל ועושה פעולות במציאות הטבע. וממילא הוא נהיה מציאות, והוא לא זוכר את הבחירה לדעת מי הוא הפועל אמת. במצב הזה המפעיל האמיתי שהוא הבורא נעלם, ונהיה בבחינת גלות, דהיינו שכינתא בגלותא. כי הבריאה שהיא בחינת גולם נהייתה בחינת עשיה בלבד ללא סיבה המפעלת אותה. ואז סיבת כל הסיבות מתעלמת, והאדם נהיה עומד בפני עצמו, לא הקדושה היא שמקיימת אותו. ואפילו שהוא מדבר על הקדושה, זו לא הקדושה. את הפעולה של האדם - שהיא עבורו סיבה של סיפוק ותענוג - הוא מכנה "קדושה", והקדושה עצמה היא בגלות. ואז אין

הרבש"ע ברא את עולם הבריאה כדי שיהיה מפורסם ע"י האדם, ולשם כך על האדם להגיע לבחינת שלימות כדוגמא של מעלה. אך האדם הוא רק "חצי" ואינו יכול להיות שלימות. השלימות היא בהצטרפות ב' החצאים. כאשר הוא משיג את ה"חציו לכם" ומשיג שכל הקיום שלו הוא רק מ"חציו לה". כי היות שע"י הבחירה האדם ירד ממדרגת השלימות והשלימות נתחלקה לב' חצאים, אי אפשר להשיג את הרבש"ע בהבנה, רק ע"י שמשיג שמצד עצמו אין לו קיום והוא חי עם הכח שמחיה אותו. וההשגה הזו היא האמונה. כי כל עוד שהאדם חי את עצמו הוא מרגיש שיש לו שכל והבנה, כמו שאנו אומרים "וחננו מאתך דעה בינה ודעת", אבל כאשר הוא נמצא בשלימות אזי מתבטלת כל ההבנה שלו והוא נהיה כבהמה בלי דעת, כמו שנאמר "ואנכי בער ולא אדע בהמות הייתי עמך". כי כל הדעת היא רק מכח ש"הייתי עמך", ע"י סיבות ממסובב הסיבות, ובלא "עמך" אין כל הבנה. על זה אנו מבקשים "וחננו מאתך חכמה בינה ודעת", דהיינו שנגיע להבנה שאין כל הבנה, יש רק סיבה שמפעילה בי את ההבנה והעשיה. כי לעולם האדם לא עושה כלום. הוא ממש גולם. הרבש"ע ברא את האדם גולם מן האדמה, ותמיד הוא נשאר במציאות של גולם, וגם העבודה שהוא עובד לא ממנו היא.

ואם כן, יש להבין, מהו התפקיד של האדם שהוא כזה גולם? מה דורשים מגולם? כאשר מצפים מעץ שיתן תנובה, אם לא משקים אותו ומזבלים אותו הוא לא מסוגל לתת מאומה. עץ

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

ברחמים, (שזה היתה העבודה של אותם יהודים שהגיעו למצב הזה, שעל ידם היה הפירסום שבאור העולם יש מציאות שהיא החיות של כל העולם וכל אור העולם מלא ממנה כמו שנאמר "מלא כל הארץ כבודו"). וכל פעולה שיוצאת מתחת ידו עליו לעשות אותה עם התעוררות של השלימות של הסיבה, לזכור ולהכיר שיש כח נעלם שהוא מפעיל את כל המפעל, והפעולה שלו היא רק סיבה לפעול את הנפעל הזה. ללא הסיבה הזו לא היה יכול להיות אצלו כל פעולה.

וכל זה יהיה ע"י הבחירה. דהיינו שהאדם יחזור לתבנית גולם. באם האדם אינו חוזר לתבנית גולם הוא לא חי עם סיבות, ואין לו את השלימות של טמיר ונעלם, ואז הוא נהיה מציאות בעיני עצמו, והוא בבחינה של "בחנני ונסני". וזהו שורש כל החורבנות מאז שהבראה נבראה ושהאדם הגיע לבחינה של "חציו לכם". למרות שהוא מוכרח להיות "חציו לכם", כי רק מזה מגיע הבחינה של "חציו לה", אבל המטרה היא שיגיע מזה ל"חציו לה". אך לדאבוננו מאז שניתנה הבחירה באדם, כל הדורות חיים בכזו בחינה שרק מדברים ממצאות הקדושה שהיא סיבת כל הסיבות, אבל לא חיים עם סיבת כל הסיבות בבחינה של תבנית גולם.

את הבחינה של חציו לכם וחציו לה, כיון שהאדם בעיני עצמו הוא שלימות ולא חציו.

אמנם, כמו שאברהם אבינו הכיר את בוראו, ובני ישראל כשיצאו ממצרים ויאמינו בה, באותה בחינה צריך כל אחד להיות, ולחיות את ה"חציו לכם" ו"חציו לה". כלומר בזמן שהוא עושה את הפעולה הרי מוכרח להיות "לכם" כי עליו התפקיד לעשות את הפעולה, אבל הוא מוכרח לדעת שבתוך זה יש "חציו לה", דהיינו שיש בו סיבה המפעילה אותו. וזה יהיה כאשר ברורה לו המציאות של עצמו ואת כל עשיותיו הוא עושה בבחינת "גולם", והוא עצמו בבחינת "תוהו ובוהו" כמו שהרבש"ע ברא את העולם בבחינה הזו. וכשהוא עושה באופן שכזה, כל פעולה שיוצאת מתחת ידו נהיה סיבה ל"חציו לה", ואז נהיה הכל שלימות - חציו לכם וחציו לה. ומתוך שלימות הביטול מתגלית הבחינה של "טמיר ונעלם". כי כאשר הוא משיג את השלימות של בחינת גולם שלו, הוא מכיר שיש נעלם שהוא המפעיל והוא הבורא.

ולשם כך האדם מוכרח לחיות תמיד בבחינה של "חיל ורעדה יאחזון". לא לשכוח אף לנשימה קלה שהוא בסכנה הכי גדולה שלא ישכח את מציאות הגולם שלו. ובכל פעולה שהוא עושה עליו לחיות בפחד גדול שלא יפסק ממנו הפחד מזה שהוא בסכנה והוא תלוי

המשך פנינים יקרים

ויבא עד חברון (יג, כג) פרש"י שכלב הלך לבדו לחברון להשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת בעצת חבריו. ולכן זכה לקבל את חברון. מלמדינו שבתפלתו זכה (א) לא להיות בעצת מרגלים (ב) לקבל את חברון אחד קשור לשני.

אך בה' אל תמרודו ואתם אל תיראו את עם הארץ וכו' (יד, ט) למדך הכתוב שיראת העם היא מרד בהקב"ה וכך אמר שאול בחטאו כי יראתי את העם ואשמע בקולם (שמואל א, טו). (רבינו בחיי)

וכל מנאצי לא יראוה (יד, כג) העונש הוא שמנאצי ה' לא תמצא ארץ חמדה חן בעיניהם וימאסו בה. (מקרא מפורש)

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי וכו' (יד, כד) ערך מיוחד היה לכלב אשר למרות שרוח אחרת היה עמו - בסביבתו ובכ"ז וימלא אחרי ה'. לכן זכה להגדיל שכחו בארץ. (בינה לעתים)

אשר אמר ה' כי חטאנו (יד, מ) בלשון אשר אמר ה' כי חטאנו מדויק שבני ישראל לא הגיעו להכרה עצמית בזה שחטאו, אלא טענו כי ה' אמר כי חטאנו. וזה אינו תשובה אמיתית לכך לא התקבלה. (רבי דוד זולדמן זצ"ל)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל ארץ מושבותיכם אשר אני נותן לכם (טו, ב) לאחר פרשת המרגלים ניתנה פרשה זו כי בני ישראל היו נואשים ואמרו מי יודע מה יהיה גורלם בסוף ארבעים שנה. לכן ראה הקב"ה לנחמם בצוותו אותם במצוות הארץ ובזה הכביחם שגלוי לפניו שיבואו וירשו אותה. (רמב"ן) **והיה** באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' (טו, יט) את לחם הארץ תרימו למדרגה רוחנית תרימו תרומה לה'. וכן המוציא לחם מן הארץ. הרימו את הלחם מן הארציות. וכן הוא אומר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' (יחזקאל מא).

וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם וכו' (טו, לט) משל לאחד שנצרך להמשיך מתוך המים הושיט לו הקברניט את החבל ואמר לו, תפוס בחבל הזה בידך ואל תניחיהו כי אם תניחיהו אין לך חיים, אף כאן אמר הקב"ה לישראל כל זמן שאתם מדובקים במצוות אתם חיים, זה שנאמר ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

ויקח קרח וכו' (טז, א) פרשת קרח נסמכה לפרשת ציצית ללמדנו שגם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית ואילו קרח נשא ק"ו לפטור את הטלית שכולה תכלת מן הציצית. הדיוק בזה שגם עדה שכולה קדושה זקוקה למנהיג.

ויקח קרח וכו' קרח לקח. ויקח עוד, גדולה המחלוקת שהיא הולכת ומתפשטת, יוצאת מרשות היחיד ומתפשטת לרשות הרבים כדרשת חז"ל מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ע"כ דברי הספרי. ובזה"ק נאמר שגדול כח המחלוקת כי כל הרודף אחר שאינו שלו. שלו מאבד ובאחר לא זכה. (באהלה של תורה)

ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' (טז, ג) ראה זה פלא: המתנגדים לאדם גדול חושדים אותו דוקא בדבר שהוא רחוק ממנו בתכלית. משה רבינו שהכתוב מעיד עליו שהיה ענו מכל האדם חשדוהו דוקא בהתנשאות. (רש"ב מפשיסחא)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

